

TÖÖINSPEKTSIOON

Olulist aastal 2008

Tööinspeksiooni 2007-2008. aasta strateegilisteks eesmärkideks oli tõsta järelevalve mõjusust, alustada laiema teavituse- ja nõustamistegevusega ning ühtlustada ja tõhustada organisatsiooni toimimist. Nende eesmärkide saavutamiseks rakendus 2008.a 1.vebruarist uus TI struktuur. Organisatsiooni tõhususe ja ühetaolise toimimise arendamiseks korraldati TI tegevus ümber 14 kohaliku inspeksiooni asemel 4 piirkondliku inspeksioonina. Lääne-Virumaal tegutseb Tööinspeksiooni Ida regiooni Rakvere büroo 3 töötajaga (tööinspektor-jurist Ülle Kool ning 2 tööinspektorit - Lembit Länts ja Küllike Kuusik).

Muu: võeti kasutusele üleriigiline infotelefon.

TÖÖKESKKOND 2008. AASTAL

Eesti töökeskkonna olukorda 2008. aastal võis hinnata üldjoontes sarnaseks varasemate aastatega, kuid töösuhete ja töövaidluste osas muutus olukord aasta viimases kvartalis oluliselt.

Töökeskkonna üheks indikaatoriks on **tööõnnetuste arv**. Võrreldes 2007. aastaga kasvas registreeritud tööõnnetuste arv Eestis 9%, kuid kasvu põhjuseks on peamiselt tõhusam kergetest tööõnnetustest teatamine ning ka sellistest õnnetustest, millega ei kaasnenud töövõimetuspäevi.

Rasketööõnnetuste arv vähenes aastaga -13,2% ning surmaga lõppenud tööõnnetusi toimus 2008. aastal sama palju, kui aastal 2007.a - 21.

100 000 töötaja kohta kasvas 2008.a mõnevõrra tööõnnetuste suhtarv: 2008.a – 618, 2007.a - 568. Lääne-Virumaal oli 2008.a tööõnnetusi 100 000 töötajakohta 2,5 korda rohkem kui riigis keskmiselt.

Tegevusvaldkondadest külastati 2008.a enim ehitusettevõtteid 1198 korral e. 18% ning jae- ja hulgikaubanduse ettevõtteid 975 korral e. 14% külastustest. Suurema tähelepanu all olid veel veonduse ja laondusega tegelevad ettevõtted, mida külastati 552 korral e. 8% ning metallitööstuse ettevõtted, mida külastati 497 korral e. 7% külastustest. Kohalike inspeksioonide lõikes teostati töötervishoiu ja tööohutuse järelevalvet järgmises mahus: Ida inspeksiooni tööpiirkonnas (Ida- ja Lääne-Virumaa ettevõtted) 733 ettevõtet ehk 18% kontrollitud ettevõtetest.

Tööõnnetuste arv Lääne-Virumaal majandusharude kaupa 2008

Majandusharu	Töö- õnnetuste arv	Majandusharu	Töö- õnnetuste arv
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	24	Hotellid, restoranid	2
Mäetööstus	3	Finants- ja kinnisvarategevus	2
Töötlev tööstus kokku	242	Kutse-teadus- ja tehnikaalane tegevus	8
... toiduainetetööstus	78	Haldus- ja abitegevused	3
... tekstiilitööstus	4	Avalik haldus ja riigikaitse	20
... puidutöötlemine	83	Veondus, laondus	22
... keemia- ja plasttoodete tootmine	16	Postside, telekommunikatsioon	8
... metalltoodete tootmine	39	Haridus	5
.... mööblitootmine	22	Tervishoid ja sotsiaalhooldus	4
Elektrienergia- ja veevarustus	7	Kunst ja meelelahutus	5
Ehitus	48	Muu teenindus	1
Jae- ja hulgikaubandus	44		

Maakonniti registreeriti tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta jätkuvalt enim Lääne-Virumaal.

Lääne-Virumaa registreeritud tööõnnetuste arvu iseloomustab väga heal tasemel tööõnnetustest teatamine arstide ja tööandjate poolt. Tööõnnetustest teatamise head taset iseloomustab eriti teatamine kergetest tööõnnetusest, kuna just nendest tööõnnetustest teatatakse teistes maakondades oluliselt vähem.

Absoluutarvudes kasvas tööõnnetuste arv enim Tallinnas ning Lääne-Virumaal. Lääne-Virumaal registreeriti samuti 101 kerget tööõnnetust rohkem ning 23 rasket tööõnnetust vähem kui aastal 2007.

Surmaga lõppenud tööõnnetusi registreeriti Eestis kokku 21 (2007.a – 21; 2006.a - 27), sh Lääne-Virumaal – 4.

Töökeskkond, kus toimus enim surmaga lõppenud tööõnnetusi olid kaevandus, ehitusplatsid ning tootmishooned. Kaks tööõnnetust toimus liikluses. Põhjustena on tööinspektorid sagedamini välja toonud töökeskkonna sisekontrolli puudumist, tööohutusnõuete rikkumist töötaja enda poolt või töökoha või töövahendi mittevastavust tööohutusnõuetele.

Tööõnnetused Lääne-Virumaal 2006-2008	2006	2007	2008		
Tööõnnetusi kokku	347	369	448		
Surmaga lõppenud tööõnnetused	0	3	4		
Raske kehavigastusega tööõnnetused	95	101	78		
Kerged tööõnnetused	252	265	366		
Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta	1157	1281	1508		
Tööõnnetuste arv Lääne-Virumaal sõltuvalt ettevõtte töötajate arvust Lääne-Virumaal 2008					
Töötajate arv ettevõttes	1-9	10-49	50-249	250-499	> 500
Õnnetusi	37	123	124	44	120

Raskete tööõnnetuste enamlevinud põhjused Lääne-Virumaal 2008

Tööõnnetuse põhjus	Arv	Tööõnnetuse põhjus	Arv
Kontrolli kaotamine (osaline või täielik) masina või transportivahendi üle, ka soovimatu käitumine	19	Materiaalse mõjuri kukkumine, kokkuvarisemine ülevalt kannatanu peale	5
Kontrolli kaotamine (osaline või täielik) käsitööriista või töödeldava materjali üle	17	Kontrolli kaotamine (osaline või täielik) teisaldatava objekti üle	3
Koordineerimata liigutused, tegutsemine valel ajal ja vales kohas	9	Materiaalse mõjuri kukkumine, kokkuvarisemine kannatanu all	3
Inimese kukkumine (libastumine, komistamine) samal tasapinnal	7	Muud	9
Inimese kukkumine kõrgelt	6		

Vigastuste iseloom tööõnnetustel Lääne-Virumaal 2008

Vigastatud kehaosa	Arv	% vigastuste arvust	Vigastatud kehaosa	Arv	% vigastuste arvust
Sõrmed	140	31,3	Varbad	17	3,8
Jalg, sh põlved	54	12,1	Rinnakorv, roided, abaluu	16	3,6
Pahkluu	28	6,3	Küünarvars ja küünarnukk	16	3,6
Labakäsi	27	6,0	Näopiirkond	15	3,3
Mitmed kehapiirkonnad koos	26	5,8	Pea, kaelanärvid, aju ja veresooneid	15	3,3
Labajalg	24	5,4	Õlg ja õlavars	13	2,9
Ranne	23	5,1	Selg, selgroog ja selgroolülid	8	1,8
Silmad	19	4,2	Vaagnapiirkond, kõht ja siseorganid	7	1,6

KUTSEHAIGUSED JA TÖÖST PÕHJUSTATUD HAIGESTUMISED

2008.a registreeriti Tööinspeksioonis 76 kutsehaigestumise (KH) juhtumit. Enam kui pooltel kutsehaigetel diagnoositi rohkem kui üks kutsehaigus, seega diagnoose kokku pandi 166.

Teateid tööst põhjustatud haigestumiste (TPH) kohta registreeriti 279, millest erinevaid tööst põhjustatud haigestumisi diagnoositi kokku 394. KH diagnoositakse Eestis töökeskkonna olukorraga võrreldes ebaoproportsionaalselt vähe.

Allikas: [http://www.ti.ee/public/files/Aasta%202008%20kokkuvote\(1\).pdf](http://www.ti.ee/public/files/Aasta%202008%20kokkuvote(1).pdf)

TÖÖSUHTED**TÖÖVAIDLUSED**

Töövaidluskomisjonidele (TVK) esitati 2008.a kokku 4102 avaldust, mis oli 57% rohkem kui aastal 2007 (2610 avaldust). Enim esitati töövaidlusavaldusi Põhja inspeksiooni TVK-dele -1907 avaldust ehk 46% kogu riigis esitatud töövaidlusavaldustest, Lõuna TVK-dele - 1024 e.25%, Lääne TVK-dele - 646 e. 16% ning Ida TVK-dele - 525 e. 13% kogu riigis esitatud töövaidlusavaldustest.

Arvuliselt kasvas esitatud avalduste arv enim Põhja TVK-s, kuhu 2008.a esitati 651 avaldust rohkem, kui aastal 2007, Lõuna TVK-dele +366, Lääne TVK-dele +279 ning Ida TVK-dele +196 avaldust.

Paremini tulid avalduste arvu kasvu ning avalduste lahendamise toime Ida TVK-d, kus lahendini jõudis 80% avaldustest.

Töölepingute kollektiivse lõpetamise kooskõlastamiseks esitati 2008.a kokku 328 taotlust 7312 töötaja töölepingu lõpetamiseks. Aasta jooksul kooskõlastati 295 taotlust, mis olid seotud 6848 töötajaga. Seega puudutas töölepingute kollektiivne lõpetamine kaks korda rohkem töötajaid kui aastal 2007.a.

Lääne-Virumaalt esitatud taotlused 2008:

Kollektiivsete koondamistaotluste arv	% taotluste arvust	Töötajate arv, kelle puhul kooskõlastus anti	% töötajate arvust
12	4	154	2

Tegevusalade lõikes puudutas töölepingute kollektiivne lõpetamine Eestis enim tekstiilitööstuse töötajaid (1680), metallitööstuse töötajaid (701) ning veonduse, laonduse sektori töötajaid (653). Nendest tegevusaladest laekus kokku 31% taotlustest. Lääne-Virumaalt esitati taotlusi enam kemikaalide ja plasttoodete tootmisega seotud tegevusaladelt.

Osalisele töötajale või osaliselt tasustatavale puhkusele saatmiseks esitati Eestis 2008.a kokku 892 taotlust 41 356 töötajale. Nõusolek anti 840 taotlusele, mis olid seotud 39 509 töötajaga. Seega puudutas nõusoleku andmine osaliselt tasustatavale puhkusele või osalisele töötajale poole rohkem töötajaid kui aasta varem. Tegevusalade lõikes taotleti enam osalisele töötajale või osaliselt tasustatavale puhkusele saatmise võimalust metalli-tööstuse töötajatele (8298), mäetööstuse töötajatele (5 996) ning tekstiilitööstuse töötajatele (653). Samas taotlusi esitati enim metallitööstuse ettevõtetest, ehituse ning jae- ja hulgikaubanduse ettevõtete poolt.

Lääne-Virumaal:

Osaliselt tasustatav puhkus, osaline tööaeg 2008	% taotluste arvust	Töötajate arv, kelle puhul nõusolek anti	% töötajate arvust
39	4	1 174	3

Lääne-Virumaalt taotleti enam osalisele tööajale või osaliselt tasustatavale puhkusele saatmise võimalust metalltoodete tootmise, mööblitootmise ja puidutööstusega seotud tegevusvaldkondades.

Töölepingute sõlmimise registreerimine Tööinspektsiooni poolt on võrreldes eelnevate aastatega tunduvalt vähenenud, kokku registreeriti 613 töölepingut ja lõpetamine registreeriti 541 korral. 2007.a vastavalt 893 ja 695 ning 2006.a 1200 ja 693.

Rikkumisi erinevate õigusaktide suhtes avastati järelevalve käigus kokku Eestis 1863. Õigusaktide nõuete rikkumise eest koostati 581 ettekirjutust, ehk igale teisele kontrollitud ettevõttele.

Töösuhete alane ettekirjutus Virumaal tehti 113 Ida- või Lääne-Virumaa ettevõttele. Sagedamini rikuti jätkuvalt töölepingu seadusest tulenevaid nõudeid, millest enam avastati mittenõuetekohaseid töölepinguid Lääne-Virumaal - 72 korral.

Lähtuvalt töö- ja puhkeaja seadusest oli 214 ettevõttes tööajaarvestus mittenõuetekohane – enam avastati sellist rikkumist Lääne-Virumaa ning Tartumaa ettevõtetes. 43 korral tuvastati rikkumisi, kus töövahetuse kestus ületas 12 tundi ning see oli nõuetele vastavalt vormistamata, suuremas osas Lääne-Virumaa ettevõtetes.

Palgaseadusest lähtuvalt avastati enim rikkumisi Lääne-Virumaal, millest eritingimustes töötamise hüvitamisega seoses – 53 korral ning palgamäär oli alla palga alammäär – 42 korral.

Nõuete täitmata jätmise eest hoiatati ettevõtteid sunnirahaga 78 korral, summas 249 500 krooni. Täitmisele pöörati sunniraha 4 korral summas 13 000 krooni. 2007.a tehti sunniraha hoiatusi rohkem, kuid täitmisele pöörati samuti 4 korral.

TÖÖSUHETE JÄRELEVALVE

Avastatud töösuhetealased rikkumised Lääne-Virumaal kokku 286, sh: töölepingu seaduse rikkumisi 39%, töö- ja puhkeajaseadusest tulenevate sätete rikkumisi 26%, palgaseaduse rikkumisi 22% ja Euroopa Nõukogu määruste rikkumisi 13%. Detailsemalt toodud tabelis.

Rikkumised kokku	286
Töölepingu seadus (TLS):	
...Kirjalik tööleping vormistamata	10
...Tööleping ei vasta nõuetele	72
...Isikukaart vormistamata/ andmed ei vasta nõuetele	1
...Töösisekorra eeskirjad kehtestamata/ kooskõlastamata	22
...Töölepingu sõlmimine registreerimata	1
...Puuduvad kanded töölepingu muudatuste kohta	1
...Muud rikkumised lähtuvalt töölepingu seadusest	3
Töö- ja puhkeaja seadus (TPS):	
...Ei peeta tööajaarvestust	34
...Tööajakorraldus määramata	16
...Töövahetuse kestus üle 12 tunni	18
...Vahetustevaheline puhkeaeg 11 tunnist lühem	1
...Ei võimaldata iganädalast puhkeajaga	2
...Muud rikkumised lähtuvalt töö- ja puhkeajaseadusest	3
Palgaseadus (PaS):	
...Palgamäär alla palga alammäär	15
...Ei anta tõendit arvatud palga kohta	1
...Palgatingimused töölepingus kindlaks määramata	5
...Palga maksmise kord ja tähtajad kindlaks määramata	1
...Eritingimustes töötamise hüvitamine	26
...Muud palgaseaduse rikkumised	10
...Muud kollektiivlepingu seaduse rikkumised	6
Euroopa Nõukogu määrused (sõidukijuhtide töö- ja puhkeajakontroll) kokku	38

Allikas: Tööinspektsiooni kodulehekülg <http://www.ti.ee/index.php?page=819&>

Töötervishoiu ja tööohutuse järelevalve

Avastatud rikkumisi Lääne-Virumaal 2008.a kokku 691

Töötervishoiu ja tööohutuse seadus

...Ei viida läbi töökeskkonna sisekontrolli ning/või ei analüüsita selle tulemusi	15
...Ei ole korraldatud töökeskkonna riskianalüüsi	32
...Ei ole koostatud tegevuskava terviseriski vältimiseks või vähendamiseks	8
...Ei ole määratud esmaabi andjaid	32
...Ei ole koostatud ja kinnitatud ohutusjuhendeid tehtavate tööde ja kasutatavate töövahendite kohta	6
...Ei ole määratud töökeskkonnaspetsialisti	16
Töötervishoiu- ja tööohutusalase väljaõppe ja täiendõppe kord	
...Ei ole korraldatud töökeskkonnavolinike valimist	30
...Ei ole moodustatud töökeskkonnanõukogu vähemalt 50 töötajaga ettevõttes	1

...Muu rikkumine töötervishoiu ja tööohutuse seadusest	59
...Ei ole korraldatud töökeskkonnavolinike väljaõpet	2
...Töökeskkonnaspetsialist ei ole läbinud täiendõpet	14
...Tööandja, kes ise täidab töökeskkonnaspetsialisti kohustusi, ei ole läbinud täiendõpet	14
...Ei ole korraldatud esmaabiandjate välja- ja täiendõpet	12
...Ei ole nõuetekohaselt läbi viidud ja registreeritud töötajate sissejuhatavat juhendamist	5
...Ei ole nõuetekohaselt läbi viidud ja registreeritud töötajate esma- või täiendjuhendamist ja väljaõpet	22
...Muu TT-TO väljaõppe kord	1
Töötajate tervisekontrolli kord	
...Ei ole koostatud tervisekontrolli suunatavate töötajate nimekirja ja esitatud nõutavaid dokumente tervisekontrolli tegijale	8
...Töötajate tervisekontroll ei ole nõuetekohaselt läbi viidud	37
Esmaabi korraldus ettevõttes kehtestamine (ei ole nõutavaid esmaabivahendid pole tagatud kättesaadavus jmt)	9
Isikukaitsevahendite valimise ja kasutamise kord	
...Ei ole tagatud isikukaitsevahendite nõuetekohane arvestus, hoidmine ja hooldamine	86
...Isikukaitsevahendid ei ole valitud ja hinnatud töökeskkonna riskianalüüsi alusel	2
...Isikukaitsevahendeid ei kasutata nõuetekohaselt	6
...Korraldamata IKV kasutamise väljaõpe	4
...Muu isikukaitsevahendite valimise kord	3
Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded	
...Töötamiskohad ei ole kujundatud vastavalt nõuetele	1
...Liikumisteed või laadimisestakaadid ei vasta nõuetele	15
...Tööruumide aknad, seinad või põrandad ei vasta nõuetele	7
...Tööruumide ventilatsioon ei vasta nõuetele	4
...Valgustus ei vasta nõuetele	9
...Olmeruumid ei vasta nõuetele	9
...Muu tegevusaladele ja töökohtadele esitatavad TT-TO nõuded	2
Ohumärguannete kasutamise nõuded töökohas (ohutusmärgid ei ole paigaldatud vastavalt nõuetele)	12
Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded	
...Töövahendite konstruktsioonelemendid ei vasta nõuetele	1
...Töövahendite juhtimis-, kontroll ja hoiatusseadised ei vasta nõuetele	22
...Töövahendite ohutust tagavad seadised ei vasta nõuetele	46
...Töövahendite korrasoleku kontrolli ei viida läbi vastavalt nõuetele	3
...Tõsteseadmed ei vasta või neid ei kasutata vastavalt nõuetele	13
... Muu töövahendi kasutamise TT-TO nõuded	54
Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded	7
Kuvariga töötamise töötervishoiu ja tööohutuse põhinõuded:	
...Töökeskkonna riskianalüüsi käigus ei ole hinnatud kuvariga töötavate töötajate töötamiskohti	9
...Ei ole korraldatud kuvariga töötavate töötajate tervisekontrolli	6
...Muu kuvariga töötamise TT-TO nõuded	23
Kemikaaliseadus (puudub kemikaali ohutuskaart)	4
Ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded	1
Bioloogilistest ohuteguritest mõjutatud töökeskkonna töötervishoiu ja tööohutuse nõuded	2
Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses (puudub tööohutuse plaan, isikukaitsevahendid jmt)	14
Isikukaitsevahendi ohutusnõuded ning nõuetele vastavuse hindamise ja tõendamise kord	5
Kõik kokku	693

Allikas: Tööinspektsiooni kodulehekülg <http://www.ti.ee/index.php?page=818&>,

Ülevaate koostas: Lääne-Viru Maavalitsuse avalike suhete nõunik Hilje Pakkanen